

Briselē, 20.11.2019.
COM(2019) 930 final

SENSITIVE* : *Limited to Cabinets*
UNTIL ADOPTION

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Pastiprinātā uzraudzība – Grieķija, 2019.gada novembris

{SWD(2019) 930 final}

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Ekonomikas attīstību un politiku Grieķijā uzrauga saskaņā ar Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu un pastiprinātas uzraudzības sistēmu atbilstīgi Regulai (ES) Nr. 472/2013 ⁽¹⁾. Veicot Grieķijas pastiprināto uzraudzību ⁽²⁾, atzīts, ka vidējā termiņā Grieķijai arī turpmāk ir jāpieņem pasākumi, lai novērstu ekonomikas un finanšu grūtību cēloņus vai varbūtējos cēloņus, vienlaikus īstenojot strukturālas reformas, lai atbalstītu noturīgu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi.

Pastiprināta uzraudzība nodrošina visaptverošu pamatu ekonomikas attīstības uzraudzībai un tādas politikas īstenošanai, kas vajadzīga, lai nodrošinātu ilgtspējīgu ekonomikas atveseļošanu. Minētā uzraudzība ļauj regulāri novērtēt jaunākās ekonomiskās un finanšu norises Grieķijā, kā arī uzraudzīt valsts finansēšanas nosacījumus un atjaunināt parāda atmaksājamības analīzi. Pastiprināta uzraudzība arī nodrošina ietvaru to vispārējo saistību novērtēšanai, kuras Grieķija uzņēmusies Eurogrupas sanāksmē 2018. gada 22. jūnijā – turpināt un pabeigt reformas, kas pieņemtas saskaņā ar Eiropas Stabilizācijas mehānisma (ESM) programmu, un nodrošināt, ka tiek saglabāti atbilstīgi finanšu palīdzības programmām pieņemto svarīgo reformu mērķi. Šajā kontekstā ar pastiprināto uzraudzību tiek sekots, kā tiek īstenotas īpašas saistības — līdz pieņemtajam termiņam (2022. gada vidum) pabeigt svarīgas strukturālās reformas, kas tika sāktas saskaņā ar programmu sešās būtiskās jomās, proti: i) fiskālā un strukturālā politika, ii) sociālā labklājība, iii) finanšu stabilitāte, iv) darba un produktu tirgi, v) privatizācija un vi) valsts pārvaldes modernizācija ⁽³⁾. Piecpadsmit konkrēto saistību izpildes termiņš ir 2019. gada vidū, un to izpildes gaita tiek novērtēta šajā ziņojumā.

Šis ir ceturtais pastiprinātās uzraudzības ziņojums attiecībā uz Grieķiju. Tas tiek sagatavots reizē ar Grieķijas 2020. gada budžeta plāna projekta novērtējumu un kalpo arī kā īpašs uzraudzības ziņojums makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros Eiropas pusgada saistībā Grieķijai, kur 2019. gada Eiropas pusgadā tika konstatēta pārmērīga nelīdzsvarotība. Šā ziņojuma pamatā ir konstatējumi, kas gūti Komisijas vizītē Atēnās 2019. gada 23.–26. septembrī sadarbībā ar Eiropas Centrālo banku ⁽⁴⁾. Starptautiskais Valūtas fonds piedalījās 2019. gada IV panta uzraudzības cikla kontekstā, savukārt Eiropas Stabilizācijas mehānisms piedalījās savas agrīnās brīdināšanas sistēmas ietvaros un saskaņā ar 2018. gada 27. aprīļa Saprāšanās memorandu par darba attiecībām starp Eiropas Komisiju un Eiropas Stabilizācijas mehānismu.

Šis ziņojums varētu kalpot par pamatu, lai Eurogrupa lemtu par otrā no politikas atkarīgu parāda pasākumu kopuma veikšanu 767 miljonu euro apmērā. Eurogrupa

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 472/2013 (2013. gada 21. maijs) par to eurozonas dalībvalstu ekonomiskās un budžeta uzraudzības pastiprināšanu, kurās ir vai kurām draud nopietnas finanšu stabilitātes grūtības, OV L 140, 27.5.2013., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1192 (2018. gada 11. jūlijs) par pastiprinātas uzraudzības aktivizēšanu attiecībā uz Grieķiju (OV L 211, 22.8.2018., 1. lpp.), Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/338 (2019. gada 20. februāris) par pastiprinātas uzraudzības pagarināšanu attiecībā uz Grieķiju (OV L 60, 20.2.2019., 17. lpp.), Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/1287 (2019. gada 26. jūlijs) par pastiprinātas uzraudzības pagarināšanu attiecībā uz Grieķiju (OV L 202, 31.7.2019., 110. lpp.).

⁽³⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

⁽⁴⁾ ECB darbinieki piedalījās pārskatīšanas misijā saskaņā ar ECB kompetencēm un tādējādi nodrošināja speciālās zināšanas par finanšu sektora politiku un makroekonomiski svarīgiem jautājumiem, piemēram, par galvenajiem fiskālajiem mērķiem un ilgtspēju, un finansējuma vajadzībām. Pirms pārskatīšanas vizītes notika tehniska vizīte 16.–20. septembrī.

2018. gada 22. jūnijā vienojās, ka Grieķijas parāda samazināšanas pasākumu kopumā būtu jāietver stimuli, kas nodrošinātu Eiropas Stabilizācijas mehānisma programmā apstiprināto reformu pasākumu stingru un pastāvīgu īstenošanu. Šajā nolūkā, pamatojoties uz pozitīviem ziņojumiem atbilstīgi pastiprinātai uzraudzībai, Grieķijai atsevišķās daļās reizi pusgadā līdz 2022. gada vidum tiks darīti pieejami daži saskaņoti parāda pasākumi, ja tā izpildīs savas saistības attiecībā uz reformu nepārtrauktību un pabeigšanu. Minētie pasākumi cita starpā ir šādi: i) tādu ienākumam līdzvērtīgu summu atgriešana, kuras izriet no centrālo banku turējumiem Grieķijas valdības obligācijās saskaņā ar Vērtspapīru tirgu programmu un Nolīgumu par neto finanšu aktīviem, un ii) atteikšanās no palielinātās procentu likmju starpības konkrētiem aizdevumiem, kurus uz laika periodu no 2019. gada 17. jūnija līdz 2019. gada 31. decembrim izsniedzis Eiropas finanšu stabilitātes instruments.

Šajā ziņojumā tiek secināts, ka Grieķija ir veikusi nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu savas konkrētās reformu saistības, kas bija jāpabeidz līdz 2019. gada vidum. Turpmākās darbības būs izšķiroši svarīgas reformu pabeigšanā un vajadzības gadījumā to paātrināšanā. Šajā novērtējumā ņemti vērā jaunās administrācijas centieni pēdējo mēnešu laikā izpildīt saistības sakarā ar plašākas reformu programmas virzīšanu, un administrācijas gatavība tās sagatavot ciešā sadarbībā ar iestādēm.

EKONOMIKAS PROGNOZE

Ekonomikas izaugsme Grieķijā 2019. gada pirmajā pusē turpinājās, un tiek prognozēts, ka tā saglabāsies noturīga par spīti nelabvēlīgiem ārējiem faktoriem. Rezultāti gada sākumā bija sliktāki, nekā paredzēts, taču sagaidāms, ka izaugsme atgūs dinamiku gada otrajā pusē un 2019. gadā kopumā sasniegs 1,8 %, kas ir nedaudz zem 1,9 % — rādītāja, kas tika fiksēts 2018. gadā. Galvenie izaugsmes veicinātāji šogad un nākamajā gadā, domājams, būs privātais patēriņš un ieguldījumi, par ko liecina stabils izmantojamā ienākuma pieaugums un augsts patērētāju uzticēšanās līmenis tirgus apsekojumos, kurš jau ir apsteidzis pirmskrīzes līmeni. Atveseļošanās Grieķijā notiek apstākļos, kad ārējā vide pasliktinās. Tomēr, ņemot vērā izziņotos darbaspēka un kapitāla nodokļu samazinājumus un nemainīgo eksporta tirgus daļas pieaugumu, tiek prognozēts, ka 2020. gadā izaugsme pieaugs līdz 2,3 %, kas ir virs eurozonas vidējā rādītāja — 1,2 %.

Vispārējais noskaņojums un cerības liecina par pozitīvu dinamiku. Ekonomiskās situācijas rādītājs kopš vispārējām vēlēšanām jūlijā ir ievērojami uzlabojies, un kapitāla kontrole ir pilnībā atcelta. Grieķija darbojas starptautiskajos kapitāla tirgos, kur procentu likmju starpības ir strauji samazinājušās līdz vēsturiski zēmam līmenim, pārsniedzot kopumā labvēlīgās izmaiņas Eiropas valstu obligāciju tirgos. Reitinga aģentūru novērtējumā ir vērojami uzlabojumi, kuri atspoguļo pozitīvu un konstruktīvu mijiedarbību ar Eiropas iestādēm. Grieķijas iestāžu un arī Eiropas partneru uzdevums turpmāk būs saglabāt šo vispārējo pozitīvo impulsu.

Izaugsmes rezultāti vidējā termiņā lielā mērā būs atkarīgi no tā, vai izdosies palielināt ieguldījumus, kas joprojām ir zem eurozonas vidējā rādītāja. 2018. gadā ieguldījumi Grieķijā procentos no IKP bija zemākie ES un atradās 7,7 procentpunktus zem eurozonas vidējā rādītāja — 20,6 % no IKP. Ieguldījumu līmeņa paaugstināšanai, kas ļautu atgūties pēc gadiem, kad krīzes laikā ieguldījumu trūka, ir izšķiroša nozīme turpmākajā ekonomikas izaugsmē. Privāto ieguldījumu palielināšanā galvenā nozīme būs svarīgākajiem privatizācijas projektiem un ārvalstu tiešo ieguldījumu piesaistei. Publisko ieguldījumu palielināšana, vispirms sasniedzot budžeta izdevumu griestus un pēc tam paplašinot publiskos ieguldījumus

līdz līmenim, kas pārsniedz pašreizējās budžeta iespējas, vēl vairāk stimulētu izaugsmi multiplikatora efekta pēc.

Darba tirgū novērojami tālāki uzlabojumi, un bezdarba līmenis turpina stabili samazināties. Tiek prognozēts, ka nodarbinātība 2019. un 2020. gadā palielināsies par vairāk nekā 2 %, bet bezdarba līmenis samazināsies no 19,3 % 2018. gadā līdz 17 % šogad un gandrīz 15 % 2020. gadā. Paredzams, ka inflācija īstermiņā būs zema sakarā ar neseno netiešo nodokļu samazinājumu un naftas cenu attīstību, bet vidējā termiņā tā nedaudz palielināsies.

Prognoze ir pakļauta augšupvērstiem un lejupvērstiem riskiem, pie tam lejupvērstie riski ir izteiktāki. Lejupvērstie riski ir saistīti ar ārvalstu pieprasījuma samazināšanos, kā arī valsts ieguldījumiem paredzētā budžeta pastāvīgu nepietiekamu izpildi. Augšupvērstie riski ir saistīti ar ievērojamiem uzlabojumiem uzņēmumu un patērētāju noskaņojumā, kas vēl nav izpaudies būtiska izdevumu pieauguma veidā. Prognoze balstās uz pieņēmumu, ka tiks turpinātas reformas, par ko ir panākta vienošanās pastiprinātās uzraudzības ietvaros, tostarp reformas ienākumus nenesošu aizdevumu noregulējuma sistēmā, kuras veidotas tā, lai nodrošinātu pietiekamu ienākumus nenesošu aizdevumu samazinājumu un stiprinātu banku kredīspēju.

FISKĀLĀ POLITIKA UN PERSPEKTĪVA

Griekija ir ceļā uz to, lai pārsniegtu noteikto primārā pārpalikuma mērķi 3,5 % no IKP 2019. gadā; līdz ar to mērķis tiktu pārsniegts piekto gadu pēc kārtas. Tas kļiedē šā gada sākumā radušās bažas, ka fiskālo pasākumu pieņemšana 2019. gada maijā varētu apdraudēt primārā pārpalikuma mērķa sasniegšanu. Jaunā administrācija šos pasākumus saglabāja. Maijā pieņemtie pasākumi bija šādi: jaunas maksājumu shēmas (ar 120 maksājumiem) nodokļu parādiem, sociālās nodrošināšanas fondiem un pašvaldībām; atsevišķu pievienotās vērtības nodokļa likmju samazināšana; no jauna ieviests 13. pensijas maksājums un iepriekš veiktās apgādnieka zaudējuma pensiju reformas atcelšana. Turklāt tika atcelts 2017. gadā pieņemtais likums par iedzīvotāju ienākuma nodokļa reformu, kas no 2020. gada būtu paplašinājis nodokļu bāzi un samazinājis likmes fiskāli neitrālā veidā. Maija pasākumu fiskālās izmaksas pašlaik tiek lēstas 0,7 % apmērā no IKP, kas ir mazāk nekā jūnijā pastiprinātās uzraudzības ziņojumā paredzētie 1,1–1,4 % no IKP sakarā ar to, ka parādi, kas tika pārvesti no esošajām nodokļu norēķinu shēmām uz jauno shēmu, ir mazāki, nekā gaidīts. Šo pasākumu kvalitāte radīja bažas, ņemot vērā mērķi uzlabot publisko finanšu kvalitāti un to atbilstību reformām, kas pieņemtas Eiropas Stabilizācijas mehānisma programmas ietvaros. Jūlijā jaunā administrācija grozīja 120 maksājumu shēmu, lai padarītu to pievilcīgāku tieši uzņēmumiem, un nedaudz samazināja *Enfia* īpašuma nodokli.

Lai nodrošinātu fiskālo mērķu sasniegšanu, jaunā administrācija pazemināja izdevumu maksimālos apjomus līdz reālistiskākam līmenim, savukārt papildu fiskālo telpu nodrošināja papildu nodokļu ieņēmumi. Iestādes samazināja budžeta maksimālo apjomu gan parastajā (neieguldījumu) budžetā, gan valsts ieguldījumu budžetā, lai kompensētu to pastāvīgo pārlietu augsto novērtējumu. Tas 2019. gadā uzlabos budžeta bilanci par 0,6 % no IKP. Pārskatīšana daļēji tiek pārnesta uz 2020. gada budžetu. Iestādes ir izstrādājušas arī rīcības plānu valsts ieguldījumu budžeta prognozēšanas un uzraudzības uzlabošanai. Turklāt tās pieņēma tiesību aktus ar noteikumiem, kas reglamentē publisko ieguldījumu budžeta valsts komponenta izstrādi, pārvaldību, finansēšanu un īstenošanu, lai novērstu tā zemo izpildes līmeni. Šie ir visnotaļ apsveicami pasākumi; tie bija jāveic jau sen. Iestādes tiek mudinātas pilnībā izmantot budžeta ietvaros pieejamo fiskālo telpu, lai stimulētu ekonomikas

atveseļošanas. Fiskālās prognozes 2019. gadam balstās arī uz labvēlīgām ieņēmumu izmaiņām, kas galvenokārt saistītas ar jaunu debitoru masveidīgāku līdzdalību pakāpeniskās nomaksas shēmās, nekā paredzēts, un lielākiem pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumiem, ko izraisīja arī liels tūristu tēriņu pieaugums.

Nemot vērā iepriekš minēto, Eiropas iestādes prognozē, ka primārais pārpalikums (saskaņā ar definīciju, ko lieto pastiprinātās uzraudzības ietvaros) 2019. gadā sasniegs 3,8 % no IKP. Prognozē 2019. gadam tiek pieņemts, ka sabiedrisko pakalpojumu saistību maksājums Grieķijas valsts elektroapgādes uzņēmumam aptuveni 200 miljonu euro apmērā tiks segts no rezerves neparedzētiem izdevumiem, un tajā nav ņemti vērā iespējamie papildu vienreizējie pasākumi, kas varētu tikt pieņemti 2019. gadā, lai izmantotu pieejamo fiskālo telpu.

Tas nozīmē, ka Grieķijai 2019. gadā būs jāsasniedz valsts budžeta pārpalikums 1,3 % apmērā no IKP. Tas ir krietni virs eurozonas vidējā deficīta rādītāja 0,8 % no IKP. Kopš 2016. gada Grieķijas valsts finansējums ir bijis ar pārpalikumu, pateicoties tam, ka ESM programmas laikā tika īstenoti būtiski fiskālās konsolidācijas pasākumi, taču sava loma bija arī samazinātajiem publiskajiem ieguldījumiem. Valsts vispārējā budžeta pārpalikuma sasniegšana atbilst aplēstajam būtiskajam strukturālās bilances samazinājumam (no 5,8 % no IKP 2016. gadā līdz 3,0 % 2019. gadā), kas liecina par to, ka izmantotā fiskālā nostāja pakāpeniski kļūst mazāk stingra.

Pamatojoties uz 2020. gada budžeta plāna projektā iekļauto informāciju, Komisija prognozē, ka Grieķija izpildīs primāro pārpalikuma mērķi 3,5 % no IKP (pastāvīgas konkrētas saistības), lai panāktu valsts budžeta pārpalikumu 1,0 % apmērā no IKP un 2020. gadā atbilstu visām Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām. Budžeta projektā ir ietverta virkne jaunu izaugsmi veicinošu pasākumu 0,6 % apmērā no IKP, kuru mērķis ir samazināt kropļojošos nodokļus un palielināt sociālos pabalstus ģimenēm. Paketē ietilpst uzņēmumu ienākuma nodokļa samazinājums par četriem procentpunktiem; iedzīvotāju ienākuma nodokļa reforma, kas cita starpā samazina nodokļa likmi no 22 % līdz 9 % attiecībā uz ienākumiem līdz 10 000 euro un palielina neapliekamo minimumu nodokļu maksātājiem, kam ir bērni; sociālā nodrošinājuma iemaksu samazinājums par vienu procentpunktu pilna laika algotiem darbiniekiem; kā arī dividenžu nodokļa samazinājums no 10 % līdz 5 %. Turklāt pakete ietver jaunu bērna piedzimšanas pabalstu 2000 euro apmērā. Valdība ir arī paziņojusi par papildu nodokļu samazinājumiem 2021. gadā un turpmāk, taču patlaban tie netiks pieņemti ar likumu. Lai nodrošinātu budžeta neitralitāti, budžeta plāna projektā pasākumu kopums tiek papildināts ar līdzīga apmēra “fiskāli ekvivalentiem” galvenokārt parametriskiem, bet arī administratīviem pasākumiem. Šo pasākumu mērķis ir palielināt netiešo nodokļu ienesīgumu, atjaunināt nekustamā īpašuma nodokļa bāzi un vēl vairāk samazināt izdevumu mērķus, kas nav izmantoti iepriekšējos gados.

Lai gan viss pasākumu kopums visumā neietekmē budžetu, paredzams, ka tas uzlabos publisko finanšu kvalitāti un 2020. gadā veicinās izaugsmi. Nodokļu samazinājumi kapitālam un darbaspēkam ir svarīgi pozitīvi soļi virzienā uz to, lai samazinātu Grieķijas faktisko uzņēmumu ienākuma nodokli un nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās. Paredzams, ka labumu no iedzīvotāju ienākuma nodokļa reformas gūs visi nodokļu maksātāji, sevišķi personas ar zemākiem ienākumiem un pašnodarbinātie. Turklāt pilna laika darbinieki, tostarp tie, kuru ienākumi ir zemāki par neapliekamo līmeni, gūs labumu no sociālās apdrošināšanas iemaksu samazinājuma. Izaugsmi veicinošā nodokļu novirzīšana no kropļojošiem uz mazāk kropļojošiem, kā pievienotās vērtības nodoklis vai nekustamā īpašuma nodoklis, paredzams,

stimulēs privātos ieguldījumus un nodarbinātību, kā arī veicinās ražīguma pieaugumu un privāto patēriņu. Reforma nepievēršas salīdzinoši augstajam iedzīvotāju ienākuma nodokļa neapliekamajam minimumam, kas bija daļa no nodokļu reformas, par kuru 2017. gadā tika panākta vienošanās ar iestādēm Eiropas Stabilizācijas mehānisma programmas ietvaros, un kam bija paredzēts stāties spēkā 2020. gadā. Galīgajā tiesību akta, ar ko ievieš 2020. gada fiskālo paketi, redakcijā, kas publicēta sabiedriskajai apspriešanai, ir iekļauti daži nelieli papildu pasākumi, kas neietekmē 2020. gada fiskālās politikas novērtējumu.

Grieķijas publiskās finanses joprojām apdraud būtiski fiskālie riski, kas saistīti ar pensijām un valsts sektora algām. Lai gan Valsts padome nesen apstiprināja 2016. gada pensiju reformas pamatnostādņu atbilstību konstitūcijai, daži tās elementi (tostarp noteikumi par papildu pensijām un uzkrājumu likmēm ilgtermiņa karjerām galvenajā pensiju sistēmā) būs jāpielāgo. Lai arī šo jautājumu risināšanas fiskālā ietekme joprojām var būt ievērojama, iestādes tomēr ir apņēmušās segt iespējamās papildu fiskālās izmaksas Darba lietu ministrijas 2020. gada budžeta maksimālajā apjomā. Turklāt iespējamo negatīvo fiskālo ietekmi ievērojami samazinās arī fakts, ka 2016. gada pensiju reformas svarīgākie komponenti tika atzīti par konstitucionāliem un Valsts padome nav piešķīrusi tiesības saņemt finansiālu kompensāciju ar atpakaļejošu spēku. Tomēr valsts sektora ierēdņu tiesības uz pensiju joprojām skata Revīzijas palāta. Attiecībā uz algām valsts sektorā bažas joprojām rada lielais pagaidu darbinieku skaits un riski, kas saistīti ar to, ka vienotā atalgojuma sistēmai piemēro aizvien vairāk izņēmumu. Joprojām saglabājas iespēja pārsniegt fiskālo mērķi 3,5 % apmērā no IKP, pilnībā neiztērējot valsts ieguldījumu budžetu, taču tā ir samazinājusies.

FISKĀLĀ STRUKTURĀLĀ POLITIKA

Pamatojoties uz tehniskā atbalsta pētījuma secinājumiem, Eiropas iestādes vienojās, ka *Enfia* nekustamā īpašuma nodokļu vērtību noteikšana (konkrētas 2019. gada vidus saistības) būtu jāpārplāno, lai veicinātu plašāku objektīvas nekustamā īpašuma nodokļu vērtību sistēmas reformu līdz 2020. gada vidum. Konkrēti jaunā valdība piekrita sākt ievērojami paplašināt īpašuma nodokļa bāzi *Enfia* un citiem nekustamā īpašuma nodokļiem. Paredzams, ka reforma, kurai izstrādāts detalizēts grafiks, palielinās *Enfia* nekustamā īpašuma nodokļa bāzi par vairāk nekā 20 % laikus pirms 2020. gada *Enfia* nodokļa iekasēšanas un uzlabos nekustamā īpašuma nodokļa sistēmas taisnīgumu un efektivitāti.

Varas iestādes ir paziņojušas, ka atliks pievienotās vērtības nodokļa piemērošanu jaunām ēkām uz trim gadiem, lai stimulētu būvniecības nozari. Šis pasākums var palielināt ēnu ekonomikas daļu, un patlaban tiek pārbaudīta tā atbilstība ES tiesību aktiem. Eiropas iestādes ir mudinājušas Grieķijas iestādes izstrādāt alternatīvus risinājumus problēmām, ar kurām saskaras valsts celtniecības nozare, un cīnīties ar ēnu ekonomiku.

Tika panākts progress attiecībā uz nozīmīgiem nodokļu pasākumiem, kam jāpalielina likviditāte iekšzemes uzņēmumu obligāciju tirgos, atverot tos ārējiem ieguldītājiem. Iestādes atceļ nodokļa ieturējumu par iekšzemē uzskaitītajām uzņēmumu obligācijām nerezidentiem, tādējādi nodrošinot šā obligāciju nodokļa ieturējuma režīma atbilstību lielākajai daļai ES dalībvalstu. Līdzīgs režīms tiks pieņemts attiecībā uz starptautisku ieguldītāju veiktiem tiešo obligāciju emisiju pirkumiem, kuras bankas izlaiž, lai izpildītu minimuma prasību pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām.

Nemot vērā līdzšinējos kavējumus, 2019. gada beigu mērķis attiecībā uz darbinieku skaitu Valsts ieņēmumu neatkarīgajā iestādē, visticamāk, netiks sasniegts, tomēr jaunā

valdība ir uzņēmusies svarīgas saistības ātri pieņemt papildu pasākumus, par kuriem ir panākta vienošanās, lai vēl vairāk stiprinātu Valsts ieņēmumu neatkarīgās iestādes kapacitāti un padarītu to pievilcīgāku augsti kvalificētu kandidātu acīs. 2018. gadā novērotā negatīvā neatkarīgās iestādes darbinieku līmeņa tendence izmainījās 2019. gada trešā ceturkšņa beigās, taču līdz 2019. gada beigu mērķim joprojām pietrūkst aptuveni 1000 cilvēku. Vēl 600 darbinieku pieņemšanas nesenā apstiprināšana ir solis pareizajā virzienā. Jaunā valdība ir apņēmusies pabeigt revolucionārās cilvēkresursu reformas, lai neatkarīgā iestāde varētu pieņemt darbā un noturēt augsti kvalificētus darbiniekus, kā arī piešķirusi nepieciešamo budžetu. Ar to Grieķijas valsts pārvaldē pirmo reizi tiks sākti ieviest no amata atkarīgu atlīdzības sistēmu. Iestādes ir apņēmušās pieņemt tiesību aktus par klasifikāciju līdz 2019. gada beigām un par papildu atalgojuma struktūru — laikus, lai jaunā sistēma varētu stāties spēkā no 2020. gada 1. jūlija. Lai nodrošinātu pietiekamu autonomiju neatkarīgās iestādes ikdienas IT operācijām, neatkarīgā iestāde un Informācijas pakalpojumu ģenerālsēkretariāts ir vienojušies par ceļveža izstrādi līdz 2019. gada beigām, lai precizētu to attiecīgās kompetences. Visbeidzot, iestādes ir apstiprinājušas, ka ir atrasta atbilstoša ēka, uz kuriem līdz 2020. gada beigām varēs pārvietot visus neatkarīgās iestādes svarīgākos dienestus, kas pašlaik ir izkaisīti pa 13 ēkām.

Iestādes grozīs pamata maksājumu shēmu, lai atvieglotu nodokļu parādu atmaksu. Izmaiņas, par kurām panākta vienošanās, padara shēmu elastīgāku, cita starpā palielinot maksimālo maksājumu skaitu līdz 24 vai 48 (no pašreizējiem 12 un 24 maksājumiem) atkarībā no nodokļa veida un palielina motivāciju turpināt maksājumus, līdz parāds tiek pilnībā nokārtots. Šīs pārskatītās shēmas uzticamības labad ir svarīgi, ka iestādes ir apņēmušās neieviešāt jaunas *ad hoc* maksājumu shēmas.

Jaunā administrācija ir pieņēmusi jaunu plaša mēroga rīcības plānu ar mērķi līdz 2021. gadam likvidēt atlikušos nokavētos maksājumus, ko nebija izdevies izdarīt iepriekšējā plāna ietvaros kopš programmas darbības beigām. 2019. gada augusta beigās to nokavēto maksājumu uzkrājums, kas tiek kontrolēti saskaņā ar pastiprināto uzraudzību, joprojām ir liels — 1,3 miljardi euro salīdzinājumā ar 1,7 miljardiem euro gadu iepriekš. Tā ir ievērojama novirze no mērķa, kas tika noteikts Eiropas Stabilizācijas mehānisma programmas noslēgšanas laikā — lai nokavēto maksājumu uzkrājums tiktu likvidēts. Jaunā rīcības plāna mērķis ir līdz 2019. gada decembrim samazināt neto nokavēto maksājumu apjomu līdz 1 miljardam euro un pilnībā dzēst nokavētos maksājumus līdz 2020. gada beigām, izņemot 140 miljonus euro pensiju prasījumiem, kas tiktu dzēsti līdz 2021. gada jūnijam. Ar šo plānu tiek risinātas galvenās nokavēto maksājumu dzēšanas problēmas, un tam paralēli notiek vairākas juridiskas, administratīvas un IT darbības, kas palīdzēs sasniegt tā mērķus.

Tiek gatavoti pasākumi, kas ļautu izvairīties no jaunu nokavēto maksājumu uzkrāšanas (konkrētas 2019. gada vidus saistības), bet būs nepieciešams vairāk laika, lai tos izstrādātu un īstenotu pilnībā. Grieķijas Revīzijas palāta pēc kontroles revīzijas atzīmēja, ka ir gūtas sekmes attiecībā uz lielāko daļu tās ieteikumu, tomēr dažu svarīgu ieteikumu izpildei, ņemot vērā arī ļoti īso laikposmu kopš pirmās revīzijas, būs vajadzīgs ilgāks laiks. Jaunais nokavēto maksājumu dzēšanas plāns paredz, ka ar ministra lēmumu tiks izveidota vadības komiteja, kam jānodrošina, ka laikus tiek īstenots gan dzēšanas, gan jaunu nokavēto maksājumu uzkrāšanas novēršanas plāns. Kā paredzēts, Grieķijas Revīzijas palātas atlikušās *ex ante* revīzijas attiecībā uz ārpusbudžeta fondiem un vietējām pašvaldībām tika pakāpeniski pārtrauktas.

Valsts kases vienotā konta un vienotās kontu kartes ieviešana kopumā norit, kā plānots. Būs vajadzīgs papildu darbs, lai pilnībā ieviestu Valsts kases vienoto kontu līdz 2019. gada

beigām, taču kopumā darbs rit sekmīgi. Attiecībā uz vienoto kontu karti jaunā valdība izveidoja vadības komiteju, lai pārraudzītu projektu, un veica dažus sākotnējus pasākumus, lai ieviestu kontu karti arī publisko ieguldījumu budžetā, taču ir vajadzīga lielāka skaidrība par tās pilnīgu ieviešanu šajā jomā.

SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA

Valsts padome ir apstiprinājusi 2016. gada pensiju reformas galveno nostādņu atbilstību konstitūcijai, tomēr daži tās elementi būs jāpielāgo. Iestādes izstrādā priekšlikumus, lai risinātu problēmas, uz kurām savā nolēmumā ir norādījusi Valsts padome, un ir apņēmušās rast risinājumus izmaksu segšanai sakarā ar nepieciešamajiem grozījumiem Darba ministrijas 2020. gada budžetā. Tomēr Revīzijas palātas otrā palāta nesen attiecībā uz valsts sektora ierēdņu pensijas tiesībām nonākusi pie pretēja secinājuma nekā Valsts padome savā lēmumā, radot papildu nenoteiktību.

Veselības aprūpes izdevumu atgūšana par 2018. gadu (konkrētas 2019. gada vidus saistības) ir aizkavējusies, ņemot vērā izmaiņas atmaksas grafikā, lai gan vajadzīgie tiesību akti stāties spēkā tuvākajā laikā. Izdevumu atgūšanas uzsākšanu, kas sākotnēji bija plānota jūnijā, ietekmēja iestāžu lēmums pagarināt maksimālo veselības aprūpes izdevumu atmaksas termiņu līdz pat 120 ikmēneša maksājumiem. Lai gan paredzams, ka lielākā daļa pakalpojumu sniedzēju naudu atmaksās piecu gadu laikā, izmaiņas joprojām rada vispārēju maksājumu samazinājumu un pasliktina veselības fonda likviditātes situāciju. Eiropas iestādes ir mudinājušas Grieķijas iestādes pastiprināt centienus šajā jomā.

Iestādes plāno veikt vairākus pasākumus, lai racionalizētu izdevumus veselības aprūpes jomā, kas vidējā termiņā un ilgtermiņā varētu samazināt atgūstamo izdevumu apjomu un kuriem vēriena ziņā vajadzētu atbilst dažiem nesen veiktiem pretējiem pasākumiem. Iestādes plāno izveidot valsts vēža reģistru un Veselības aprūpes tehnoloģiju novērtēšanas aģentūru, nostiprināt Zāļu sarunu komiteju un intensīvāk strādāt pie klīnisko protokolu izstrādes, kā arī citiem pasākumiem. Šie visi ir soļi pareizajā virzienā, lai gan to ietekme, domājams, izpaudīsies tikai ilgākā termiņā. Tajā pašā laikā iestādes ir aizkavējušas ikgadējo cenu biļetenu atjaunināšanu, kas parasti noved pie zāļu cenu pazemināšanas, un plāno likvidēt 25 % reģistrācijas maksu inovatīvām zālēm. Šie abi pasākumi turpmākajos mēnešos var palielināt atgūstamo summu apmēru.

Lēni sokas ar saistību izpildi līdz 2020. gada vidum palielināt centralizēto iepirkumu daļu slimnīcu izdevumos un konsolidēt veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju tīklu. Tomēr iestādes joprojām ir apņēmušās veikt reformas un pārstrukturēt nesen izveidoto centrālo iepirkumu iestādi, lai palielinātu tās elastīgumu un efektivitāti vidējā termiņā. Ar Eiropas Komisijas tehnisku atbalstu iestādes ir arī sekmīgi modernizējušas slimnīcu izdevumu atlīdzināšanas sistēmu. Grieķijas iestādēm būs svarīgi tālāk izvērst līdz šim sasniegto.

Iestādes apturēja papildu veselības aprūpes centru atvēršanu, lai pārskatītu primārās veselības aprūpes sniegšanai piemērotāko struktūru, lai gan tās ir ziņojušas par savu nodomu saglabāt tiesību aktos jau iekļautās reformas pamatus. Līdz ar to nākamo sešu mēnešu laikā varētu tikt atvērti ne vairāk kā desmit papildu primārās veselības aprūpes centri. Vēl ir jāprecizē, kad tiks ieviesti reformas pamatelementi, piemēram, obligāta reģistrācija pie ģimenes ārsta un norīkojumu izsniegšanas funkcijas.

Sociālās politikas jomā invaliditātes pabalstu sistēmas reforma, uz kuru attiecas konkrētas 2019. gada vidus saistības, virzās uz priekšu, taču ar būtiskiem tehniskiem

kavējumiem, kurus iestādes nespēj ietekmēt. Lai gan turpinās invaliditātes statusa piešķiršanas administratīvo procesu modernizācija un vienkāršošana, jaunā pieeja invaliditātes statusa piešķiršanai, kas balstās gan uz medicīnisko, gan funkcionālo novērtējumu, vēl ir jāpieņem. Izmēģinājuma projekts, uz kura rezultātu pamata būtu bijis jāizstrādā jaunā metodika, aizkavējās tādu iemeslu pēc, ko iestādes nevarēja ietekmēt. Pēc novērtējuma saņemšanas notiks vienošanās par pārskatītu grafiku. Ja novērtējums drīzumā tiks sagatavots, reformas koncepcijai vajadzētu būt pieejamai līdz februārim, bet reformai ieviestai — līdz 2020. gada jūnijam.

Konkrēto 2019. gada beigu saistību izpilde attiecībā uz sociālās solidaritātes ienākumu shēmas pabeigšanu un subsīdiu pārskatīšanu vietējam sabiedriskajam transportam norit saskaņā ar plānu. Iestādes ir pabeigušas sociālās solidaritātes ienākumu shēmas otro pīlāru — sociālo iekļaušanu, un tiek strādāts pie trešā pīlāra, kura pamatā ir aktīva darba tirgus pakalpojumu sniegšana ar mērķi palīdzēt shēmas klientiem (no jauna) iekļauties darba tirgū. Lai to panāktu, iestādes veido sistemātiskāku aktīvo darba tirgus pakalpojumu izstrādes un pārvaldības pieeju, kas ir pārbaudīta un pēc novērtēšanas būtu pakāpeniski jāpaplašina. Attiecībā uz gaidāmo vietējā sabiedriskā transporta subsīdiu sistēmas pārskatīšanu iestādes ir apstiprinājušas savu apņemšanos līdz 2019. gada beigām novērtēt vietējā sabiedriskā transporta izmaksu segšanas pamatotību un veikt turpmākus pasākumus saistībā ar iespējamiem ieteikumiem sistēmas uzlabošanai.

FINANŠU SEKTORA POLITIKA

Grieķijas banku likviditāte ir uzlabojusies vēl vairāk, un ir pazīmes, kas liecina, ka pakāpeniski tiek atjaunota banku piekļuve tirgum, bet joprojām saglabājas lieli mantotie riski un problēmas. Bankas vēl aizvien saskaras ar lielu ienākumus nenesošu aizdevumu (INA) apjomu; joprojām pastāv arī citas problēmas, piemēram, nestabila rentabilitāte un spēcīga valsts un banku saikne, kas izpaužas, piemēram, kā liela daļa atliktā nodokļa kredītu banku kapitālā. Turpmāk Grieķijas banku sektoram būs jātiek galā ar uzdevumu palielināt noturību un paātrināt ienākumus nenesošu aizdevumu samazināšanu, vienlaikus uzlabojot spēju finansēt izaugsmi.

Grieķijas banku likviditātes situācijas uzlabošanās un pieaugošā noguldītāju uzticība ļāva 2019. gada 1. septembrī pilnībā atcelt kapitāla kontroli (pastāvīga konkrēta saistība). 2019. gada pirmajos deviņos mēnešos banku privātā sektora noguldījumi palielinājās par aptuveni 3,5 %, un ārkārtas likviditātes palīdzība tika pilnībā atmaksāta gada sākumā. Lai gan kapitāla kontroles atcelšana normalizē Grieķijas ekonomikas darbību un ļauj pieaugt palāvībai, tā padara vēl svarīgākus centienus paātrināt banku sistēmas nostiprināšanu un atbalstīt noguldītāju uzticību.

Ieņēmumus nenesošo aizdevumu samazinājuma temps 2019. gadā palielinājās, bet to īpatsvars joprojām ir ļoti augsts. Ienākumus nenesošie aizdevumi Grieķijas banku sistēmā 2016. gada martā sasniedza maksimumu, proti, 107,2 miljardus euro jeb 48,8 %. Ienākumus nenesošo aizdevumu samazinājuma temps kopš 2018. gada ir paātrinājies, 2018. gada beigās un 2019. gada vidū sasniedzot attiecīgi 45,4 % un 43,6 % no kopējiem aizdevumiem klientiem. Tas kopumā atbilda četru sistēmisko banku darbības mērķiem, kas noteikti, saskaņojot ar uzraudzības iestādi. Lai gan ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars joprojām ir ļoti augsts, ienākumus nenesošo aizdevumu samazinājuma tempa nesensais paātrinājums ir vēl izteiktāks absolūtos skaitļos: to uzkrājums līdz 2019. gada jūnija beigām bija samazinājies līdz 75,4 miljardiem euro, t. i., par 13,5 miljardiem euro jeb 15 % salīdzinājumā ar iepriekšējo

gadu. Turpmākajos gados četras sistēmiskās bankas plāno vēl ievērojami samazināt ienākumus nenesošo aizdevumu apjomu līdz 26 miljardiem euro jeb 19,2 % 2021. gada beigās. Lai to paveiktu, gan bankām, gan iestādēm būs jāpieliek papildu pūles: bankām būs jāpaātrina “dabiskās” ienākumus nenesošo aizdevumu noregulējuma darbības un jāstiprina centieni atklāt un pienācīgi novērst stratēģisku maksājumu saistību neizpildi, savukārt iestādēm jānodrošina, ka tiesiskais regulējums un tiesu sistēma spēj efektīvi atbalstīt ienākumus nenesošo aizdevumu noregulējumu.

Sistēmiskas iniciatīvas, piemēram, aktīvu aizsardzības shēma *Hercules*, var palīdzēt sakārtot Grieķijas banku bilanci. Saskaņā ar šo shēmu katra banka var nodot ienākumus nenesošos aizdevumus atsevišķi pārvaldītām īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām, kas var emitēt zemākas prioritātes, mezanīna un augstākas prioritātes parādzīmes ar valsts garantiju augstākās prioritātes parādzīmēm. Apmaiņā pret piedāvāto garantiju valsts saņems atlīdzību saskaņā ar tirgus nosacījumiem. Aktīvus pārvaldīs arējas parādu apkalpojošas sabiedrības. Komisija 2019. gada oktobrī secināja, ka šī shēma, kas ir līdzīga Itālijas garantijai attiecībā uz banku ienākumus nenesošo aizdevumu vērtspapīrošanu, nav uzskatāma par valsts atbalstu Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punkta izpratnē.

Tagad galvenā uzmanība jāpievērš aktīvu aizsardzības shēmas izstrādes pabeigšanai un tās ātras īstenošanas uzsākšanai. Dalība shēmā ir brīvprātīga, bet garantiju finansējums varētu veicināt ievērojamu ienākumus nenesošo aizdevumu atzīšanas pārtraukšanu visās bankās. Valsts finansēšanas nosacījumu pašreizējā uzlabošanās dod bankām iespēju saņemt valsts garantiju par salīdzinoši zemu cenu, lai gan ir jāņem vērā tirgus risks. Shēmas panākumi cita starpā būs atkarīgi no regulējuma prasībām atbilstošā kapitāla pieauguma, ar garantijas iegūšanu saistītajiem izdevumiem un zaudējumiem, ko sagādās parādzīmju pārdošana ieguldītājiem. Shēma darbosies 18 mēnešus ar iespēju to pagarināt. Iestādes varētu arī apsvērt papildu pasākumus, ieskaitot papildu shēmas, lai vēl vairāk stiprinātu banku nozares stabilitāti.

Iestādes strādā pie vairākām iniciatīvām ienākumus nenesošo aizdevumu noregulējuma sistēmas stiprināšanai, lai gan to īstenošanas tempu varētu paātrināt. Turpmāk izklāstīto darbību īstenošana tiek uzraudzīta un novērtēta pastiprinātās uzraudzības ietvaros kā daļa no **pastāvīgām konkrētām saistībām** „turpināt īstenot reformas ar mērķi atjaunot banku sistēmas stabilitāti, tostarp ienākumus nenesošo aizdevumu noregulējuma centienus”.

- **Elektroniskās izsoles.** Lai gan 2019. gada pirmajā pusgadā tika panākts progress, vairums elektronisko izsoļu joprojām tiek atceltas vai apturētas, vai arī nav izdevušās pretendentu intereses trūkuma dēļ, un lielāko daļu sekmīgi izsolīto nekustamā īpašuma aktīvu joprojām iegādājas bankas. Identificētie šķēršļi, kas izraisīja e-izsoļu atcelšanu vai apturēšanu procedūras ļaunprātīgas izmantošanas dēļ pašlaik tiek izvērtēti. Grieķijas iestādes ir izveidojušas darba grupu, kam jāizvērtē problēmas apjoms, kā arī citi iespējamie šķēršļi ar mērķi definēt un ieteikt nepieciešamos riska mazināšanas pasākumus. Iestādes ir sniegušas sākotnējo analīzi par iepriekš minētā *status quo* iemesliem un ir apņēmušās drīzumā iesniegt pilnu ziņojumu.
- **Neizskatītās mājāsaimniecību maksātnespējas lietas.** Neizskatīto lietu uzkrājuma likvidēšana tiesās saistībā ar mājāsaimniecību maksātnespējas regulējumu (konkrētas 2021. gada beigu saistības) joprojām ievērojami atpaliek no grafika. Iestādēm ir svarīgi palielināt mirtiesu izskatīšanas spējas, šim nolūkam līdz 2019. gada decembra beigām izstrādājot atbilstīgu atjauninātu rīcības plānu, lai līdz 2021. gada beigām neizskatīto lietu uzkrājums tiktu pilnībā likvidēts, ieskaitot lietas, kas izveidotas saskaņā ar jauno galvenās

dzīvesvietas aizsardzības režīmu. Eiropas iestādes ir mudinājušas Grieķijas iestādes izvērtēt lietu skaita izmaiņas pagātnē (izskatītās lietas salīdzinājumā ar jaunu ienākošo lietu pieplūdumu) un ierosināt atbilstīgus pasākumus, kas ļautu līdz 2021. gada beigām likvidēt lietu uzkrājumu.

- **Nodokļu režīms norakstījumiem.** Pašlaik notiek sabiedriskā apspriešana par grozījumu, ar ko atjauno labvēlīgu nodokļu režīmu attiecībā uz aizdevumu norakstīšanu saistībā ar pārstrukturēšanu, kas veikta līdz 2019. gada beigām. Šis režīms beidza darboties 2018. gada beigās. Attiecīgais noteikums paredz, ka norakstītā summa netiks uzskatīta par parādnieka ienākumu un tiks atbrīvota no nodokļa, ar ko apliek ziedojumus. Tas novērš pārstrukturēšanu bremzējušos faktorus, ko izraisīja iepriekšējā nodokļu režīma termiņa beigas.
- **Galvenās dzīvesvietas aizsardzība.** Pēc elektroniskās platformas atklāšanas 2019. gada vasarā Komisija pasākumu apstiprināja saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Iestādes ir izdarījušas izmaiņas sistēmā un IT platformā, lai atvieglotu pieteikumu iesniegšanu. Tās plāno pagarināt shēmas darbību par četriem mēnešiem un pabeigt to līdz 2020. gada aprīļa beigām. Lai gan šāda tehniska aizkavēšanās varētu palīdzēt palielināt shēmas dalībnieku skaitu salīdzinājumā ar pašreizējo zemo līmeni, tā palēnina maksājumu kultūras normalizāciju. Iestādes ir arī apņēmušās paātrināt darbu pie maksātnespējas regulējuma saskaņošanas. Iestādes ziņos par abu šo elementu pabeigšanu pastiprinātās uzraudzības ietvaros. Jaunajā regulējumā būtu pamatoti noteikt visu nodrošinājumu, tostarp galvenās dzīvesvietas, brīvu izpildi, kas palīdzētu normalizēt banku sektora kredītu izsniegšanu ekonomikai.
- **Maksātnespējas regulējums.** Ir uzsākts sagatavošanās darbs pie bankrota un maksātnespējas režīmu saskaņošanas un integrācijas. Precīzi definēta un sistēmiski saskaņota vienota regulējuma izstrāde ir ļoti vēlama, un tā būtu jāuztic tiesību aktu izstrādes komitejai un jāveic bez nepamatotas steigas, bet visaptveroši un tehniski pārdomāti. Iestādes ir sagatavojušas koncepcijas dokumentu, uz kura bāzes līdz 2020. gada aprīļa beigām tiks izstrādāts jaunas vienotas maksātnespējas sistēmas projekts, kurā noteikti šīs reformas galvenie mērķi.
- **Civilprocesa kodekss.** Turpinās reformētā Civilprocesa kodeksa ieviešanas novērtēšana, taču tā atpaliek no grafika sakarā ar kavējumiem, kas radušies iepriekš. Pamatojoties uz apspriešanos ar ieinteresētajām personām, attiecīgā darba grupa pašlaik veic visaptverošu reformas izvērtējumu. Kad tas būs paveikts, tiks izveidota normatīvo aktu priekšlikumu izstrādes komisija, kura sagatavos iespējamās nepieciešamos grozījumus, kas jāpieņem līdz 2020. gada beigām.
- **Tiesnešu finanšu apmācība.** Valsts pārvaldes iestādes ziņoja par turpmākiem panākumiem finanšu apmācības nodrošināšanā tiesnešiem, īpaši mājāsaimniecību maksātnespējas jomā. Valsts Padomei tika iesniegti divi prezidenta dekrētu projekti ar mērķi veikt obligāto izvērtējumu par atbilstību konstitūcijai. Iestādes arī turpina tiesas administratīvo darbinieku iecelšanu; šī pasākuma īstenošana ir ievērojami aizkavējusies.
- **Tiesiskās garantijas banku darbiniekiem, kas strādā ar pārstrukturēšanas lietām.** Parlamentā ir pieņemti Kriminālkodeksa grozījumi, kuru mērķis ir risināt jautājumus, kas saistīti ar tiesās ierosinātām lietām pret banku ierēdņiem, kuri agrāk bijuši iesaistīti parāda pārstrukturēšanā, un šo ierēdņu aizsardzību sakarā ar pašreizējām un turpmākajām pārstrukturēšanas procedūrām. Šo tiesību aktu ietekmei uz Grieķijas tiesisko regulējumu tiks sekots pastiprinātās uzraudzības ietvaros.

- **Valsts garantijas.** 2019. gada septembrī valsts garantēto aizdevumu, kurus pieprasīts atmaksāt, uzkrājums joprojām bija ievērojams un kopš iepriekšējā ziņojuma sagatavošanas palielinājās galvenokārt tāpēc, ka par spīti centieniem paātrināt apstrādes tempu pieauga banku sektora prasījumu skaits. Iestādes ir iesniegušas atjauninātu rīcības plānu un atbilstošu septiņu gadu maksājumu grafiku garantēto aizdevumu atmaksai 2 miljardu euro apmērā, ko pieprasījušas komercbankas. Rīcības plāna mērķis ir novērst trūkumus sadarbībā ar bankām, stiprināt cilvēkresursus Galvenajā grāmatvedības birojā un uzlabot IT sistēmu. Cita starpā ņemot vērā ilgo laiku, kas pagājis kopš garantiju izmaksas pieprasīšanas brīža (dažos gadījumos tas ir 2012. gads), iestādes meklē iespējas izdarīt maksājumus ne vēlāk kā četru gadu laikā un veikt attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu sistēmas uzticamību.

Grieķijas Finanšu stabilitātes fonds turpināja īstenot savas akcionāra tiesības četrās sistēmiskajās bankās, veicināja ienākumus nenesošo aizdevumu noregulējuma politiku un uzlaboja to pārvaldību. Fonds kā akcionārs izvērtēja un apstiprināja vairākas atsavināšanas, apstrīdēja banku stratēģiju un politiku un sekmēja ienākumus nenesošo aizdevumu samazināšanas politikas īstenošanu. Līdz 2019. gada oktobrim bankas lielākoties bija īstenojušas fonda ieteikumus no 2017. gada valdes snieguma un pārvaldības pārskata, kuri galvenokārt attiecās uz banku riska pārvaldības kultūru, atbilstību un iekšējās kontroles sistēmām. 2018. gadā apstiprinātās fonda atsavināšanas stratēģijas īstenošana patlaban ir pirmajā, sagatavošanas fāzē, kurā fonds plāno efektīvi apstrīdēt banku stratēģiju un uzņēmējdarbības modeļus, lai sekmētu vērtības paaugstināšanas iniciatīvas. Sarunas starp fondu un Finanšu ministriju par citu iestāžu iespējamo iesaisti atsavināšanas pēdējā posmā un fonda pārvaldes struktūru un personāla juridisko aizsardzību vēl nav pabeigtas. Grieķijas Finanšu stabilitātes fonda neatkarības saglabāšana ir banku nozares stabilitātes atjaunošanas procesa stūrakmens.

DARBA TIRGUS

Iestādes apņēmas turpināt uzraudzīt darba tirgu un algu attīstību un plāno veikt minimālās algas nesenā palielinājuma *ex post* novērtējumu. Šim pasākumam tehnisko atbalstu ar Eiropas Komisijas starpniecību sniegs Pasaules Banka, un tā rezultātus paredzēts iekļaut nākamajā minimālās algas pārskatā 2020. gadā.

Iestādes sekmīgi virzās uz to, lai līdz 2019. gada beigām pabeigtu rīcības plāna īstenošanu nedeklarēta darba apkarošanai 2017.–2019. gadā, un gatavo turpmākus pasākumus. Pašreizējais rīcības plāns veicina vienotu pieeju nedeklarētam darbam, tostarp pasākumus, kas stiprina sadarbību starp dažādām iestādēm un uzlabo spēju atklāt nedeklarētu darbu. Iestādes izstrādās turpmākos pasākumus darbībai pēc rīcības plāna pabeigšanas pēc tam, kad, izmantojot Eiropas Komisijas sniegto tehnisko atbalstu, būs pabeigts visu īstenoto pasākumu *ex post* novērtējums. Līdztekus šiem pasākumiem tika sperti vairāki papildu soļi, lai veicinātu nodarbinātību oficiālajā ekonomikā un ierobežotu nepilnas slodzes darba ļaunprātīgu izmantošanu, kas bieži slēpj nedeklarētu pilnas slodzes darbu. Piemēram, tika palielināta virsstundu samaksa nepilnu darba laiku strādājošajiem, bet nodarbinātības reģistrācijas sistēma tika paplašināta, lai tajā varētu atspoguļot arī nestandarta nodarbinātības veidus. Valdība 2020. gadā plāno ieviest arī digitalizētu darba laika uzskaites sistēmu.

Ar jauno 2019. gada oktobra Attīstības likumu tika ieviestas vairākas izmaiņas darba koplīgumos. Ar šo likumu noteiktiem uzņēmumiem tiek ieviesta iespēja neiesaistīties nozares līmeņa sarunās. Ar to groza arī procedūru nozaru nolīgumu pagarināšanai, kura vairs nenotiek

automātiski, bet gan pēc darba ministra ieskatiem, ievērojot īpašus nosacījumus. Starp citiem jauniem elementiem ir darba devēju apvienību un arodbiedrību publiska reģistra izveide, kas ļaus labāk pārbaudīt to pārstāvību, kā arī aizliegums vienpusēji vērsties šķīrējtiesā. Vēl nav skaidrs, kā šīs pārmaiņas praksē ietekmēs darba koplīgumu slēgšanu. Jaunās koplīgumu pagarināšanas prasības var samazināt stimulus nozaru līmeņa sarunām, savukārt nepiedalīšanās iespēja, ja to izmantos sociālie partneri, var veicināt sociālo dialogu gan uzņēmumu, gan nozaru līmenī.

Jaunā valdība ir uzsākusi vērienīgu reformu programmu, kuras mērķis ir modernizēt izglītības sistēmu un tuvināt to labai praksei. Šī iniciatīva ir apsveicama, un jau sen bija laiks to ieviest, ņemot vērā sasāpējušās problēmas, tostarp neefektīvu resursu sadali, vāju autonomiju, sliktus izglītības rezultātus, prasmju neatbilstību un nepilnības augstākās izglītības iestāžu pārvaldībā.

PRODUKTU TIRGI UN KONKURĒTSPĒJA

Lai gan ir maz produktu tirgu un konkurētspējas reformu saistību ar termiņiem, kas attiektos uz šo pastiprinātās uzraudzības ciklu, ir vērts atzīmēt, ka galvenās strukturālās reformas šajā svarīgajā jomā ir uzsāktas programmas ietvaros un prasīs vairākus gadus ilgu neatslābstošu īstenošanu, kas nodrošinātu ilgstošus uzlabojumus uzņēmējdarbības vidē, ieguldījumos un izaugsmē. Pēdējos gados uzsāktās plašās strukturālās reformas jau ir sākušas uzlabot Grieķijas ražojumu tirgu darbību. Grieķijas eksporta tirgus daļas palielinās, un ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem ir tendence pieaugt, lai gan to līmenis ir ļoti zems. Tomēr būs vajadzīgi turpmāki centieni, lai novērstu lielo ieguldījumu nepietiekamību un uzlabotu Grieķijas salīdzināmos starptautiskos konkurētspējas rādītājus. Ir seni trūkumi īpašuma reģistrēšanas un līgumu izpildes jomā; daudz ko uzlabot būtu arī digitālās ekonomikas, produktu tirgus regulējuma un reģionālā līmeņa konkurētspējas sfērā.

Jaunā administrācija ir paziņojusi par plāniem īstenot stabilu atbalstu izaugsmei un ieguldījumu politikai. Kopš stāšanās amatā valdība ir veikusi vairākus sākotnējos pasākumus uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. Te var minēt tiesību aktus, kam jāveicina pāreja uz “digitālu valsti”, jāuzlabo tiesību aktu kvalitāte un jāpilnveido tiesību aktu kodifikācija. Administrācija arī sper pirmos soļus ceļā uz koordinētu pieeju, kam jāveicina Grieķijas ekonomikas orientācija uz ārpusi, un šeit varētu darboties daudz vērienīgāk. Ja ekonomiku izdotos pārorientēt uz daudzsološām, eksporta virzienā vērstām nozarēm, piemēram, lauksaimniecību un pārtikas rūpniecību, tūrismu, transportu un loģistiku, kā arī augstajām tehnoloģijām, tostarp izstrādājot pārdomātas specializācijas stratēģijas, tas palīdzētu stiprināt tekošo kontu un novērst ļoti negatīvo un aizvien sliktāko neto starptautisko ieguldījumu pozīciju.

Līdz ar nesen pieņemto Attīstības likumu ir ieviesti papildu pasākumi. Cita starpā tie ietver traucējumu klasifikācijas sistēmas pielāgošanu vides klasifikācijai, kas ir saskaņota ar attiecīgajiem ES tiesību aktiem, licencēšanas prasību samazināšanu un vienotā digitālā plāna izstrādi, kam jānodrošina skaidrība un pārredzamība ieguldītājiem attiecībā uz zemes izmantošanas noteikumiem, kā arī izmaiņas telpiskajā plānošanā, kam jāpaātrina lielu ieguldījumu projektu īstenošana.

Valdība veiksmīgi sāk īstenot iniciatīvas, kuru mērķis ir stiprināt uzņēmējdarbības vidi, un plāno turpmākus pasākumus, lai racionalizētu regulatīvos procesus un veicinātu ieguldījumus galvenajās nozarēs. Ir tik tiešām būtiski nodrošināt ieguldītājiem ilgstošu noteiktību un lielākus stimulus. Šajā nolūkā valdība ir norādījusi, ka turpinās piešķirt prioritāti

turpmākām darbībām licencēšanas procesa racionalizēšanai un paātrināšanai, īpaši saistībā ar vides licencēm. Tam būtu īpaši liela nozīme ieguldījumu veicināšanā, sevišķi darbībās ar lielu ekonomisko ietekmi; tāpat arī turpmākām darbībām, ar kurām tiktu pārskatīta zemes izmantošanas un licencēšanas sistēma Atikā, kā arī izpildes mehānismu stiprināšanai.

Lai palīdzētu pabeigt ieguldījumu licencēšanas reformu, kas ir daļa no konkrētajām saistībām līdz 2022. gadam, jaunā administrācija ir sagatavojusi pārskatītus rīcības plānus. Saskaņā ar pārskatītajiem plāniem iestādes apņemas ievērot pastiprinātās uzraudzības ietvaros noteiktos termiņus. Tomēr agrāko kavējumu pēc dažu reformu elementu izpilde ir kļuvusi sarežģītāka (t. i., tiesību aktu vienkāršošana tajās 24 nozarēs, uz kurām vēl neattiecas ieguldījumu licencēšanas reforma, un rīku izstrāde inspekcijas sistēmai vides jomā). Tādējādi būs svarīgi, lai valdība šim procesam piešķirtu atbilstošus līdzekļus. Attiecībā uz traucējumu klasifikācijas pārskatīšanu iestādes ir apņēmušās saskaņot šo sistēmu ar vides klasifikācijas sistēmu līdz 2020. gada vidum atbilstoši attiecīgajam noteikumam, kas iekļauts nesen pieņemtajā Attīstības likumā, tātad gadu pirms saistību termiņa beigām. Šķiet, ka arī darbs pie konkursa procedūras par attiecīgās IT sistēmas izstrādi, kas jāpabeidz līdz 2019. gada beigām, lielā mērā iekļaujas paredzētajos termiņos. Visbeidzot, iestādes ir apņēmušās nosargāt kritiski svarīgo reformu panākumu integritāti, un ir sagaidāms, ka šim nolūkam tiks izveidots oficiāls mehānisms.

Reformas zemes izmantošanas jomā virzās uz priekšu. Mežu kartes aptuveni 95 % no valsts teritorijas ir pabeigtas, būtībā sasniedzot mērķi pabeigt meža karšu pēdējā posma izstrādi (**konkrētas 2019. gada vidus saistības**). Apmēram 44 % šo karšu ir ratificēti un līdz ar to uzskatāmi par galīgiem. Kadastrālā kartēšana ir pabeigta aptuveni vienai trešdaļai no 39 miljoniem īpašumtiesību Grieķijā, un atlikušajai daļai tā turpinās. Īpašumu deklarēšanas apjoms kadastrālajai kartēšanai pieaug, un iestādes apsver turpmākus pasākumus procesa paātrināšanai. Kadastra institucionālās sistēmas izveide virzās uz priekšu, taču ir izrādījusies sarežģīta. Proti, ņemot vērā, ka hipotekāro biroju integrācija jaunajā kadastrālajā aģentūrā pavasarī noritēja lēnāk, nekā plānots, iestādes ir apņēmušās paātrināt pāreju uz jauno struktūru. Telpiskās plānošanas jomā ir veikti pozitīvi likumdošanas pasākumi, kuru mērķis ir paātrināt vietējo telpisko plānu īstenošanu un lielu ieguldījumu apstiprināšanu (īpašie telpiskie plāni).

Iestādes ir pielikušas pūles, lai stabilizētu enerģijas vēsturiskā operatora Grieķijas valsts elektroapgādes uzņēmuma finanses, un ir paziņojušas par vērienīgām enerģētikas tirgus reformām, kas ietekmēs iecerētā elektroenerģijas modeļa īstenošanas grafiku (konkrētas 2019. gada vidus saistības). Izlēmīgie pasākumi, ko iestādes veica, lai nostiprinātu valsts elektroapgādes uzņēmuma finanses, atspoguļojās pozitīvā pusgada finanšu pārskatā, kas bija svarīgs signāls tirgiem. Iestādes pašlaik izstrādā pasākumus, kam jārisina ilgāka termiņa problēmas — iekavētie maksājumi un stratēģiskie saistību nepildītāji. Iestādes nolēma atcelt pēdējo oktobrī ieplānoto izsoli saskaņā ar *NOME (Nouvelle Organisation du Marché de l'Électricité)*, kas tika ieviesta kā pārejas pasākums uz laiku, kamēr notika enerģijas tirgus reformas, lai atvērtu to konkurencei. Viena šāda reforma bija mērķa modeļa īstenošana; tā virzās uz priekšu atbilstoši grafikam, un to paredzēts pabeigt jaunajā termiņā — 2020. gada jūnijā. Pēc tam plānots izveidot savienojumus ar blakus esošajiem tirgiem. Iestāžu priekšlikumi, kuru mērķis ir paātrināt nākotnes tirgus izveidi, vērtējami atzinīgi.

Iestādes ir ierosinājušas vērienīgu plānu Grieķijas enerģijas tirgus pārveidošanai ilgākā termiņā un ir paziņojušas par savu nodomu oficiāli iesniegt pārskatītos pretmonopola tiesiskās aizsardzības līdzekļus 2020. gada janvārī. Enerģētikas stratēģijas pamatā ir enerģijas ražošanas no lignīta pārtraukšana līdz 2028. gadam; liela daļa ražotņu tiks slēgtas

vēl daudz agrāk. Valdība apsver arī turpmāku pasākumu veikšanu, kam jāatver tirgus konkurencei. Ja šie plāni tiks pilnībā īstenoti, jau 2020. gadā varētu būt vērojama nozīmīga virzība uz atvērtu tirgu, kas ir balstīts uz mērķa modeli un mazāk atkarīgs no fosilajiem kurināmajiem, bet ir atvērts atjaunojamo energoresursu jaudas palielināšanai. Lai gan šīs ilgtermiņa stratēģijas virziens ir vērtējams atzinīgi, ir nepieciešami turpmāki tiešāki pasākumi, lai risinātu valsts elektroapgādes uzņēmuma dominējošo stāvokli tirgū, piemēram, īstenojot pašreizējo pretmonopola procedūru. Dati par valsts elektroapgādes uzņēmuma tirgus daļām liecina, ka konkurenti ienāk mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības tirgū, taču joprojām ir bažas par tā dominējošo stāvokli un ekskluzīvo piekļuvi enerģijas ražošanai no lignīta. Šeit jāatzīmē, ka sakarā ar juridisko nenoteiktību un pārredzamības trūkumu 2019. gada jūlijā netika saņemti piedāvājumi konkursa par lignīta ražotnes atsavināšanu otrajā kārtā (konkrētas 2018. gada beigu saistības, kuru izpilde aizkavējās). Šīs atsavināšanas neizdošanās rezultātā tika pārkāptas pretmonopola saistības, tāpēc ir jāatrod alternatīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis. Iestādes oficiāli paziņoja par savu nodomu iesniegt pārskatītos tiesiskās aizsardzības līdzekļus 2020. gada janvārī.

Grieķijas gāzes tirgus joprojām ir mazs, taču tas aug. Pārvades tīkla un dabasgāzes pārvades sistēmas operatora pilnīga pārdošana, kā arī pašreiz notiekošā valsts gāzes uzņēmuma pārdošana veicinās turpmāku tirgus atvēršanu un ieguldījumus vietējā līmenī, savukārt pastāvīgais progress tādos projektos kā, piemēram, Bulgārijas–Grieķijas starpsavienojums un pieaugošs sašķidrinātās dabasgāzes imports pierāda, ka Grieķijai ir potenciāls kļūt par reģionālu enerģētikas centru. Iestādes atkārtoti izskata plānoto valsts gāzes uzņēmuma pārdošanu, lai gan pārskatītais plāns ir cerīgs: tajā paredzēta lielākas valstij piederošas daļas pārdošana un noteikumi, kam jānodrošina pilnīga atsaiste.

GRIEĶIJAS AKTĪVU UN LĪDZDALĪBAS SABIEDRĪBA UN PRIVATIZĀCIJA

Turpinās Grieķijas Aktīvu un līdzdalības sabiedrības darbs pie galvenajām jomām, uz kurām attiecas saistības pret Eurogrupu. Turpinās stratēģiskā plāna īstenošana (**pastāvīgas saistības**), un notiek valžu pārskatīšana. Atkarībā no tehniskajām iespējām sabiedrības valde ir pabeigusi lielāko daļu valsts uzņēmumu meitasuzņēmumu pārskatīšanu/aizstāšanu (**konkrētas 2019. gada vidus saistības**). Tas ietver jaunu valdes locekļu iecelšanu uzņēmumā “Grieķijas Pasts” un valsts elektroapgādes uzņēmumā, tādējādi veicinot uzņēmumos nepieciešamās pārmaiņas. Iestādes ir pilnvērtīgi pievērsušās Grieķijas Aktīvu un līdzdalības sabiedrības reformai. Izmantojot juridisku grozījumu, tās ir būtiski uzlabojušas situāciju ar direktoru atlīdzības zemajiem griestiem lielākos biržā nekotētos valsts uzņēmumos, kas ietilpst sabiedrībā, tādējādi atvieglojot valžu pārskatīšanas procesu. Kopš trešā pastiprinātās uzraudzības ziņojuma publicēšanas 2019. gada jūnijā sabiedrība ir guvusi turpmākus panākumus korporatīvās pārvaldības uzlabošanā valsts uzņēmumos. Grupas pirmie konsolidētie finanšu pārskati par 2018. gadu tika sagatavoti un iesniegti apstiprināšanai kopsapulcē. Oktobrī tika atsākts īstenot koordinācijas mehānismu, kas reglamentē iestāžu un sabiedrības mijiedarbību attiecībā uz sabiedrības valsts uzņēmumu pilnvarām un mērķiem, piešķirot prioritāti četriem valsts uzņēmumiem (centrālie tirgi Atēnās un Salonikos, Korintas kanāls un valsts izstāžu organizētājs *Helexpo*). Tā kā sabiedrība ir paveikusi nozīmīgu sagatavošanās darbu un apspriedusi to ar kompetentajām iestādēm, šo valstij piederošo uzņēmumu pilnvaras un nodevumus ir iecerēts drīz pabeigt.

Iestādes ir padarījušas privatizācijas procesu ievērojami straujāku. Atjauninātais aktīvu attīstības plāns ir pieņemts (**pastāvīgas saistības**), un progress pašlaik notiekošo darījumu jomā pēdējos trijos mēnešos ir paātrinājies. Konkrēti:

- **Hellinikon (bijušās Atēnu starptautiskās lidostas teritorijas attīstība, neizpildītas konkrētas 2018. gada beigu saistības).** Iestādes ir pielikušas lielas pūles un aktīvi iesaistījušās šajā darījumā, ievērojami pastiprinot centienus izstrādāt nosacījumus, kas ļautu nodot akcijas izvēlētajam ieguldītājam *Lamda*. Kopējais nesena progress ir ievērojams, un pastāv reāla iespēja finansiāli noslēgt darījumu turpmākajos mēnešos.
- **Alimosas jahtu piestātne (konkrētas 2019. gada vidus saistības).** Ieguldītājs tika izvēlēts 2019. gada 16. aprīlī. Revīzijas palāta apstiprināja konkursa procedūru 2019. gada 26. jūnijā. Turpmākie pasākumi ir procesuāli. Līdz ar to Alimosas jahtu piestātnes ilgtermiņa koncesijas konkursā ir panākts apmierinošs progress, tomēr darījuma finansiāla noslēgšana paredzama ne agrāk kā 2019. gada beigās.
- **Hellenic Petroleum (konkrētas 2019. gada vidus saistības).** Akciju kontrolpaketes (50,1 %) kopīgajā pārdošanā (kopā ar *PanEuropean Oil* un *Industrial Holdings S.A.*, citu *Hellenic Petroleum* stratēģisko akcionāru), saistoši piedāvājumi netika iesniegti, tādējādi konkrētajam darījumam nebija pozitīva rezultāta. Tādējādi darījuma finansiāla noslēgšana neizbēgami ir ievērojami aizkavējusies. Tehniskās pilnvaras izpētīt visas iespējas veikt darījumu tika piešķirtas Grieķijas Republikas Aktīvu attīstības fondam (*Taiped*). Galīgais lēmums par darījuma struktūru un grafiku ir jāpieņem Grieķijas iestādēm, un tas būtu jānosaka, vadoties pēc tā, kas Grieķijai ir komerciāli un stratēģiski visizdevīgāk. Paredzams, ka pieeja tiks precizēta un grafiks nosprausts līdz 2019. gada beigām.
- **30 % Atēnu starptautiskās lidostas pārdošana.** Iestādes tika galā ar neatrisinātajiem korporatīvās pārvaldības jautājumiem, kas bija aizkavējuši darījumu. Tādējādi notiek konkursa procedūra. 2019. gada 29. oktobrī desmit ieguldījumu shēmas puda ieinteresētību (A posms) iegūt 30 % daļu uzņēmumā. Saistošie piedāvājumi ir jāiesniedz 2020. gada sākumā, un darījuma finansiāla noslēgšana ir gaidāma līdz 2020. gada beigām.
- **Valsts gāzes uzņēmums.** Iestādes apsver iespēju mainīt uzņēmuma pārstrukturēšanu un sadalīt to komercpakalpojumu (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības gāzes piegāde) un infrastruktūras (gāzes sadales tīkli) struktūrās, savukārt uzņēmuma intereses starptautiskos stratēģiskās gāzes infrastruktūras projektos tiktu nodotas jaunai korporatīvai struktūrai. Uzņēmuma struktūras izvēle ir rīcībpolitikas jautājums, kas jāizlemj iestādēm — ar nosacījumu, ka tā atbilst principiem, kas iekļauti 2018. gada jūnijā saskaņotajos noteikumos. Grieķijas iestādes ir norādījušas, ka plāno veikt pilnīgu savas daļas (65 %) atsavināšanu gan komercpakalpojumu, gan infrastruktūras struktūrā, tādējādi palielinot paredzamos privatizācijas ieņēmumus, vienlaikus veicinot gāzes tirgus atsaisti.
- **Egnatia automaģistrāles koncesija.** Ņemot vērā agrākos kavējumus un šķēršļus, pirms saistošu piedāvājumu iesniegšanas vēl jāveic vairākas darbības (kas citstarp saistītas ar Komisijas apstiprināto nodevu iekasēšanas politikas īstenošanu, nodevu iekasēšanas staciju būvniecību un ekspluatāciju un tiltu un tuneļu drošības sertifikāciju). Iestādes ir uzsvērušas savu apņemšanos atkal iekustināt darījumu; tomēr būs nepieciešama izlēmīga turpmāka rīcība.
- **Reģionālās ostas.** Iestādēm ir skaidrība par izvēles brīvības piešķiršanu katrai ostai attiecībā uz privatizācijas darījuma struktūru (t. i., galvenā koncesija, apakškoncesija, pašu kapitāla pārdošana). Paredzams, ka *Taiped* konsultanti tuvākajā laikā iesniegs attiecīgo pētījumu, bet iestādes ieviesīs nepieciešamos juridiskos grozījumus, piešķirot

Taiped izvēles brīvību, lai varētu uzsākt piedāvājumu konkursu pirmajām divām ostām.

VALSTS PĀRVALDE UN TIESU VARA

Administratīvo sekretāru atlases process (2018. gada beigu saistības) ir atcelts un aizstāts ar pastāvīga sekretāra amata izveidi un būtiskām izmaiņām attiecībā uz konkrētu tiesību aktu parakstīšanas pilnvaru deleģēšanu no politiskā līmeņa administratīvajam līmenim. Tomēr, lai nosargātu sasniegumus valsts pārvaldes depolitizācijas un institucionālās nepārtrauktības jomā, iestādes ir apņēmušās nekavējoties īstenot pieņemtos pasākumus, un direktoru un nodaļu vadītāju atlases process turpinās saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu. Iestādes ir arī apņēmušās līdz 2020. gada maijam no jauna ieviest atklātu atlases procedūru augstākās vadības amatiem publisko tiesību un privāto tiesību jomā un pieņemt pasākumus pastāvīgu organizatorisko struktūru izveidošanai premjerministra birojā. Ir pabeigts administratīvo sekretāru atlases procedūras neatkarīgs novērtējums (**konkrētas 2019. gada vidus saistības**).

Ietekmīgā likumdošana par centrālās administrācijas darbību, kas bija pirmais nozīmīgais tiesību akts, ar ko nāca klajā jaunā valdība, ieviesa vairākus svarīgus noteikumus valsts pārvaldes modernizēšanai, piemēram, valdības centralizētās koordinācijas spējas stiprināšanai. Premjerministra biroja lomas un resursu nostiprināšana ir svarīga reforma, ņemot vērā, ka vāja koordinācija ir viena no ielaistām valsts pārvaldes problēmām. Turklāt šī nozīmīgā kodificētā tiesību norma nostiprina ministru padomes lomu un paredz īpašus noteikumus par valdības prioritāšu ikgadējo plānošanu un uzraudzību. Tiesību aktā ir ietverti arī noteikumi par likumdošanas procesa saskaņošanu un nostiprināšanu centrālajā administrācijā, tostarp par ietekmes novērtējuma procesa uzlabošanu.

Programmas darbības laikā pieņemtās reformas, piemēram, mobilitātes shēma un darbinieku vērtēšana, joprojām tiek īstenotas, un līdzdalība ir visumā laba. Ir svarīgi paātrināt pārcelšanas procesu, lai stiprinātu mobilitātes shēmas reformas ticamību. Šajā saistībā iestādes ir apņēmušās līdz 2019. gada beigām ieviest tiesību normas, kas nodrošinās ātrāku mobilitātes shēmas atlases procesu. Tā ir apsveicama iniciatīva, jo vēl vairāk palielinātu šīs shēmas ticamību valsts iestāžu vidū.

Jaunā administrācija ir arī veikusi pasākumus citu pašreizējo reformu īstenošanai šajā jomā, piemēram, cilvēkresursu pārvaldības stratēģiju un tiesību aktu kodifikāciju, un mērķtiecīgu uzlabojumu ieviešanai, tādējādi vēlreiz apliecinot apņemšanos turpināt reformas. Mobilitātes cikls, kas tika uzsākts 2018. gada augustā, virzās uz priekšu ar nelielu aizkavēšanos, savukārt darbinieku vērtēšana par 2018. gadu ir pabeigta (abas ir **konkrētas 2019. gada vidus saistības**). Jaunā administrācija ir apņēmusies saskaņā ar grafiku līdz 2023. gadam izstrādāt cilvēkresursu pārvaldības stratēģiju. Turklāt katram darbiniekam līdz 2019. gada beigām būs piesaistīts konkrēts darba apraksts/amats. Vispārējās valdības iestādes, kas neatbildīs šīm prasībām, nevarēs pieņemt jaunus darbiniekus. Attiecībā uz tiesību aktu kodifikāciju ir svarīgi ātri pabeigt pašlaik notiekošo kodifikācijas valsts portāla pārskatīšanu, tādējādi nodrošinot konkursa procedūras savlaicīgu uzsākšanu.

Pastāvīgo darbinieku pieņemšana darbā notiek atbilstoši iestāžu budžeta un vidēja termiņa fiskālās stratēģijas ietvaros noteiktajiem mērķiem, un iestādes rīkojas, lai atgūtu kontroli pār pagaidu darbinieku pieņemšanu darbā. Saskaņā ar aplēsēm, darbā pieņemšanas kritērijs pagaidu darbiniekiem (t. i., pagaidu darbinieku gada vidējais rādītājs 2016. gadā), bija pārsniegts par 1500 cilvēkiem laikā, kad tika publicēts iepriekšējais

pastiprinātās uzraudzības ziņojums (dati par laikposmu līdz 2019. gada februārim), savukārt pašreiz tiek lēsts, ka šis kritērijs ir pārsniegts par 5200 cilvēkiem (dati par laikposmu līdz 2019. gada septembrim). Ar nesenu grozījumu no parastajiem pagaidu darbinieku pieņemšanas noteikumiem tika svītroti vairāki svarīgi izņēmumi; tam vajadzētu palielināt Iekšlietu ministrijas kontroli pār darbinieku pieņemšanu un, cerams, pakāpeniski samazināt pagaidu darbinieku skaitu.

Daži nesenie noteikumi attiecībā uz algām rada bažas par vienotā atalgojuma skalas noturību. Ar šiem noteikumiem īpašām darbinieku grupām dažās prioritārajās jomās tiek piešķirta augstāka atalgojuma pakāpe un tiek arī paplašināts „individuālās starpības” piemaksas saņēmēju loks. Iestādes ir apņēmušās pastiprināt un centralizēt kontroli attiecībā uz vienotās atalgojuma sistēmas reformām un darbā pieņemšanas procedūrām, izveidojot starpministriju darba grupu, kuras uzdevums būs līdz 2019. gada beigām iesniegt konkrētus priekšlikumus, kas tiks īstenoti līdz 2020. gada janvārim.

Valdība ir pieņēmusi tiesību aktus, lai veicinātu pāreju uz digitālu valsti, kurā vadošā loma ir jaunajai Digitālās pārvaldības ministrijai. Ministrijas uzdevums ir ar vairāku lielu IT projektu palīdzību izveidot digitālu valsts pārvaldi. Projekti, kas īstenojami īstermiņā, ietver vienotas digitālas identitātes izstrādi, kas ļautu autentificēties visos darījumos ar valsti, konkrētu administratīvo procedūru vienkāršošanu iedzīvotājiem un uzņēmumiem un vienotas platformas (gov.gr) izveidošanu, kas apkopotu informāciju un elektroniskos pakalpojumus, ko piedāvā valsts. Vidējā un ilgtermiņā ministrijas mērķis ir turpināt attīstīt 5G tīklu infrastruktūru un veicināt publisko sistēmu un reģistru sadarbību. Iestādes arī pārskata pašreizējo valsts digitālo stratēģiju, ar kuru tiek izveidota sistēma valsts pārvaldes un ekonomikas vispārējai digitālajai pārveidei.

Jaunā administrācija ir apņēmusies turpināt Vienotās maksājumu iestādes reformas trešo posmu, kas ir ievērojami aizkavējies. Trešajā posmā tiks izveidota integrēta informācijas sistēma un palielinātas iestādes pilnvaras, ietverot tīrvērtes uzdevumus, kas ļaus uzlabot publisko finanšu pārvaldību. Lai to izdarītu, būs jāveic vairākas darbības, tostarp tiesību aktu grozījumi, IT projekts, kas tiks uzsākts 2020. gada janvārī, un kopīgas darba grupas izveide pašreizējo tīrvērtes noteikšanas procesu pārskatīšanai.

Saistību izpilde tiesiskuma jomā ir noritējusi ar mainīgām sekmēm. Tiesību akti par juridisku dokumentu obligātu elektronisku iesniegšanu un apstrādi administratīvajās jurisdikcijās tika pieņemti 2019. gada oktobrī, bet tie stāsies spēkā tikai no 2021. gada janvāra — gadu vēlāk, nekā paredzēts šajās 2019. gada beigu konkrētajās saistībās. Tajā pašā laikā virzās uz priekšu integrētās tiesu lietu pārvaldības sistēmas otrā posma īstenošana (2020. gada vidus saistības). 2019. gada novembrī tika pabeigta konkursa procedūra (**konkrētas 2019. gada vidus saistības**), kas bija aizkavējusies, un konkursa izsludināšana ir jāveic līdz 2019. gada decembrim, kad būs pabeigts administratīvais process Digitālās pārvaldības ministrijā. Reformas galvenais mērķis ir uzlabot tiesu iestāžu kvalitāti un efektivitāti, izmantojot vienotu IT vidi.

Obligātās mediācijas regulējums, kas divreiz tika atlikts, drīz stāsies spēkā. Grozījumi nodrošina mediācijas regulējuma atbilstību Grieķijas konstitūcijai un ES tiesību aktiem, samazina to strīdu kategoriju skaitu, uz kurām attiecas obligātā mediācija, un mediācijas minimālās izmaksas, kā arī groza vairākus regulējuma procesuālos un tehniskos aspektus.

Valsts korupcijas apkarošanas rīcības plāna īstenošana virzās uz priekšu. Iestādes uzskata, ka lielākā daļa no vairāk nekā 100 darbībām ir pabeigtas, bet atlikušās ir uzsāktas.

Būtiska nozīme būs plāna konsekventai īstenošanai. 2019. gada augustā plāna īstenošana (konkrētas 2021. gada vidus saistības), kļuva par daļu no jaunās neatkarīgās Valsts pārredzamības iestādes mandāta, kura pilnībā sāks darboties 2020. gadā. Šī iestāde apvieno vairākas funkcijas, ko agrāk veica dažādas struktūras, un tai tiks piešķirtas lielākas institucionālās spējas cīņā pret korupciju.

Bažas rada 2019. gada jūnijā pieņemtie tiesību aktu grozījumi, kas pazemina kukuļdošanas statusu no kriminālnoziedzuma uz pārkāpumu. Attiecīgos grozījumus kriminālkodeksā un kriminālprocesa kodeksā kritizēja Pretkorupcijas starpvalstu grupa un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas darba grupa kukuļdošanas novēršanai. Nostājas projektā, kas 2019. gada oktobrī publicēts sabiedriskai apspriešanai, šīs bažas nav pilnībā novērstas. Pretkorupcijas starpvalstu grupas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas ieplānotās kopīgās misijas konstatējumi varētu iestādēm noderēt kā vadlīnijas atbilstošām turpmākām darbībām, tostarp tiesību aktu grozījumiem.

Komisija turpināja uzraudzīt norises saistībā ar tiesvedību pret *Taipei* ekspertu komitejas locekļiem un Grieķijas Statistikas iestādes bijušo priekšsēdētāju un vadošajiem darbiniekiem. Pret bijušo Grieķijas Statistikas iestādes priekšsēdētāju A. Georgiou ierosinātā lieta saistībā ar fiskālo statistiku ir neatgriezeniski noraidīta. A. Georgiou iesniegta apelācija neslavas celšanas lietā tiks skatīta 2020. gada maijā. Kopš pēdējā pastiprinātās uzraudzības ziņojuma ir notikusi vēl viena pozitīva pārmaiņa Ekspertu komitejas lietā: tā kā Atēnu Apelācijas tiesas palātas nolēmums nav pārsūdzēts, pret ekspertu komiteju vērsto apsūdzību noraidījums ir neatgriezeniski stājies spēkā.

REFORMU SAISTĪBU ĪSTENOŠANAS SEKMJU VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS

Jaunā administrācija ir strauji ķērusies pie darba un tūlīt pēc stāšanās amatā apstiprinājusi savu nodomu turpināt reformas, par ko tika panākta vienošanās pastiprinātās uzraudzības ietvaros. Valdība ir pozitīvi un konstruktīvi sadarbojusies ar Eiropas iestādēm, un augsta atvērtības pakāpe un vēlme sadarboties ir plaši izplatīta visos līmeņos. Valdība ir veikusi svarīgus pasākumus, lai uzlabotu ekonomikas politikas koordināciju, kam būs liela nozīme Grieķijas īpašo saistību savlaicīgā izpildē.

Galvenās reformas, ko līdz šim veikusi jaunā administrācija, un tās vispārējo, izaugsmi veicinošo nostāju tirgi ir uztvēruši pozitīvi. Grieķijas obligāciju ienesīgums ir samazinājies, sasniedzot vēsturiski zemu līmeni (ar negatīvām likmēm 3 mēnešu vērtspapīriem), kas pārsniedz kopumā labvēlīgās tendences Eiropas valstu obligāciju tirgos, kapitāla kontrole ir pakāpeniski atcelta agrāk nekā gaidīts, un ekonomikas noskaņojuma rādītājs ir pirmskrīzes līmenī. Ekonomikas atveseļošanās turpinās, samazinot augsto bezdarba līmeni, un tiek prognozēts, ka izaugsme 2020. gadā palielināsies, pateicoties izzinotajiem darbaspēka un kapitāla nodokļu samazinājumiem. Uzlabotas ekonomiskās izredzes ir sākušas ietekmēt Grieķijas valsts kredītreitingu, un jaunajai administrācijai būs ļoti būtiski arī turpmāk saglabāt līdzšinējo kursu, jo ieguldītāji tai pievērsīs pastiprinātu uzmanību vēl samērā ilgu laiku, ņemot vērā ekonomikas vājināšanos Grieķijas tirdzniecības partnervalstīs.

Valdība ir iesniegusi budžeta plāna projektu, kas atbilst saskaņotajiem fiskālajiem mērķiem, 2020. gadā ievēro visas Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības un piesaka būtisku nodokļu reformu 2020. gadā. Jaunā administrācija neitralizēja 2019. gada maijā pieņemto pasākumu fiskālo ietekmi, pazeminot izdevumu maksimālos apjomus līdz reālistiskākam līmenim, bet papildu nodokļu ieņēmumi nodrošināja papildu fiskālo telpu. Turklāt valdība izstrādāja izaugsmi veicinošu pasākumu kopumu 2020. gadam, kas novirza

nodokļus no kapitāla un darbaspēka uz mazāk kropļojošiem nodokļiem, piemēram, pievienotās vērtības nodokli vai īpašuma nodokli, un palielina sociālos izdevumus par labu ģimenēm ar bērniem. Šis pasākumu kopums tiks īstenots, ievērojot budžeta neitralitāti, un uzlabos publisko finanšu kvalitāti un veicinās izaugsmi 2020. gadā. Eiropas iestādes prognozē, ka saskaņotie primārā pārpalikuma mērķi 3,5 % apmērā no IKP 2019. gadā tiks pārsniegti, bet 2020. gadā — izpildīti, kas atbilst vispārējās valdības budžeta pārpalikumam 1,3 % apmērā no IKP 2019. gadā un 1,0 % apmērā no IKP 2020. gadā.

Lai gan ir veiktas būtiskas reformas, būs svarīgi saglabāt dinamiku, lai nākotnē sasniegtu vairāku ieplānoto vērienīgo rīcības plānu mērķus. Pozitīvas tendences ir vērojamas svarīgajās privatizācijas, uzņēmējdarbības vides un digitālās pārvaldības jomās, un ir pieņemtas jaunas iniciatīvas, lai nodrošinātu efektīvu darba koplīgumu slēgšanu, kā arī tās tiek izstrādātas banku nozares stiprināšanai. Šajā sakarā iestādes ir krietni pārsniegušas konkrētās saistības, ko uzņēmās pret Eurogrupu. Virzās uz priekšu būtiskas reformas zemes izmantošanas, nekustamā īpašuma nodokļa un nodokļu administrēšanas jomā. Iestādes ir izstrādājušas pienācīgus reformu plānus, lai novērstu iepriekš radušos kavējumus, kuri ietekmēja vairāku saistību izpildi pret Eiropas partneriem, jo īpaši attiecībā uz aizkavēto maksājumu nokārtošanu, valsts pārvaldes reformu un enerģijas tirgus reformām. Attiecīgos gadījumos šie plāni ietver alternatīvus vai papildu pasākumus ar līdzvērtīgu nozīmi attiecībā uz saistībām pret Eurogrupu. Iestādes rīkojas, lai atjaunotu finanšu nozares reformu tempu, taču turpmāk šie plāni būs jānostiprina. Šo reformu konsekventai īstenošanai tiks cieši sekots turpmākajos pastiprinātās uzraudzības ziņojumos, lai nodrošinātu, ka konkrētās saistības, ko Grieķija 2018. gada jūnijā uzņēmās pret Eurogrupu, tiek pildītas.

Grieķija ir veikusi nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu savas konkrētās reformu saistības, kas bija jāpabeidz līdz 2019. gada vidum. Turpmākās darbības būs izšķiroši svarīgas reformu pabeigšanā un vajadzības gadījumā to paātrināšanā. Šajā novērtējumā ņemti vērā jaunās administrācijas centieni pēdējo mēnešu laikā izpildīt saistības, ņemot vērā plašākas reformu programmas virzīšanu, un administrācijas gatavība tās sagatavot ciešā sadarbībā ar Eiropas iestādēm.

VALSTS FINANSĒŠANA

Obligāciju ienesīguma likmju ievērojama samazinājuma iedrošināta, Grieķija turpināja nostiprināt savu klātbūtni valsts obligāciju tirgū, emitējot obligācijas jūlijā un atsākot agrāk pārtraukto emisiju oktobrī. Publiskā parāda pārvaldības aģentūra šogad jūlijā trešo reizi aizņēmas tirgū un emitēja septiņu gadu obligācijas ar otrreizējās pārdošanas likmi 1,9 %. Ar 10 gadu obligāciju oktobrī tika sasniegts vēl viens rekordzems ienesīgums 1,5 % apmērā. Grieķijas obligāciju ienesīguma starpība salīdzinājumā ar Vācijas valsts obligācijām turpināja sarukt, sasniedzot 1,9 procentpunktus uz 10 gadiem 2019. gada septembrī, savukārt pirms gada tie bija 3,5 procentpunkti. Finansēšanas stāvokļa uzlabošanās ir sākusi atspoguļoties Grieķijas valsts kredītreitingā. Naudas rezervju konts šajā pārskata periodā netika izmantots. Valsts naudas rezerves, kurās ietilpst šis skaidras naudas rezerves konts 15,7 miljardu euro apmērā un citas rezerves, 2019. gada septembra beigās saglabājās augstas (aptuveni 20,3 miljardi euro). Pieejamās rezerves ir pietiekamas, lai segtu valsts finanšu vajadzības vairāk nekā divus turpmākos gadus.

Starptautiskā Valūtas fonda aizdevumu daļēja pirmstermiņa atmaksa, ko paredzēts veikt līdz novembra beigām, ir atzinīgi vērtējams solis un svarīgs pozitīvs signāls. Kad bija pabeigtas valsts procedūras, Eiropas Stabilizācijas mehānisma un Eiropas Finanšu

stabilitātes instrumenta pārvaldības struktūras atteicās no savām tiesībām uz proporcionālu atmaksu 28. oktobrī. Šis darījums tiks finansēts, izmantojot šā gada sākumā iegūtos līdzekļus, un paredzams, ka tam būs pozitīva, bet neliela ietekme uz parāda atmaksājamību, jo lielākā daļa atlīdzināmo summu būs jāmaksā līdz 2020. gada beigām. Tomēr tas ir apsveicams solis, jo palīdz samazināt ārvalstu valūtas kursa risku, rada ietaupījumus un sūta pareizos signālus tirgiem.

Ir atjaunināti parāda atmaksājamības analīzes rezultāti. Pamatscenārijs liecina, ka parāds turpina samazināties, lai gan tas līdz 2041. gadam joprojām pārsniegs 100 % no IKP. Līdz 2032. gadam Grieķijas bruto finansējuma vajadzības svārstīsies 10 % apmērā no IKP un prognozes perioda beigās saglabāsies aptuveni 14 % apmērā no IKP.